

Informatīvās sanāksmes par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu dabas parkam "Aiviekstes paliene" protokols

2018.gada 7.martā plkst. 16:00

Ļaudonā, Skolas ielā 2

Sanāksme sasaukta plkst. 16:00

Sanāksme atklāta plkst. 16:14

Darba kārtībā:

16:00-16:05 **Sanāksmes atklāšana.** Informē: SIA "Vides Konsultāciju Birojs" pārstāvis

16:05-16:20 **Kas ir dabas aizsardzības plāns, tā nepieciešamība.** Informē: Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvis (Gita Strode).

16:20-16:30 **Esošā situācija dabas parkā un atļautā saimnieciskā darbība.** Informē: Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas pārstāvis (Guntis Akmentiņš).

16:30-17:00 **Par kārtību kā pieteikties atbalsta maksājumiem** par bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu zālajos un iespēju pieteikties *Natura 2000* mežu kompensācijas maksājumiem. Informē: Lauku atbalsta dienesta (turpmāk LAD) pārstāvis (Aiva Ivanova).

17:00-17:15 **Palieņu zālāju dabas vērtības un ieteicamā apsaimniekošana.** Informē: Dabas aizsardzības pārvaldes pārstāvis (Anita Namatēva).

17:15-17:35 **Dabas aizsardzības plāna izstrāde dabas parkam "Aiviekstes paliene",** tā teritorija un specifika, Plāna izstrādes termiņi. Informē: SIA "Vides Konsultāciju Birojs" pārstāvis (Ilmārs Bodnieks).

17:35-17:50 **Par dzīvnieku nodarītajiem postījumiem un iespējām pieteikties kompensācijām.** Informē: Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālās administrācijas pārstāvis (Dagnis Vasiļevskis).

17:50-18:20 **Ierosinājumi, iedzīvotāju vēlmes, teritorijas apsaimniekošanas iespējas nākotnē.**

18:20-18:30 **Pauze**

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB[®]

Vides Konsultāciju Birojs

Sanāksmi vada – Ilmārs Bodnieks, Dabas parka “Aiviekstes paliene” dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītājs, SIA “Vides Konsultāciju Birojs”

Protokolē – Dana Ozola-Jirgena, SIA “Vides Konsultāciju Birojs” pārstāve.

Piedalās – skatīt dalībnieku reģistrācijas lapu (pielikums Nr.1)

1.

Sanāksmes atklāšana

(Ziņo I.Bodnieks)

Ilmārs Bodnieks, SIA “Vides Konsultāciju Birojs”, atklāj sanāksmi un dod vārdu Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta direktorei Gitai Strodei.

2.

Prezentācija par dabas aizsardzības plāna izstrādi, plāna saturu, kā arī sabiedrības ieguvumiem no tā

(Ziņo G.Strode)

3.

Prezentācija par dabas parka «Aiviekstes paliene» esošo aizsardzību un apsaimniekošanu

(Ziņo Guntis Akmentiņš, Latgales reģionālās administrācijas atļauju un izvērtējumu sektora vadītājs)

V.Otvars. jautā: Vēlas precizēt par Vispārējo noteikumu 27.1.4. apakšpunktu, kurā noteikts, ka meža zemēs ir pieļaujama tikai jaunaudžu kopšana, kur vidējais augstums skuju kokiem ir līdz 0,7 metriem, bet lapu kokiem – līdz vienam metram. Tiek norādīts, ka šādā gadījumā tiek ierobežota skujkoku mežu apsaimniekošana – skujkoku jaunaudžu atjanošanās, jo, ja šādas jaunaudzes netiek koptas agrākā vecumā, tad tās veidosies par lapu koku mežu. Norāda, ka šis jautājums ir jāpārrunā ar mežsaimniekiem.

Atbild G.Strode: Šis jautājums jāizvērtē, izstrādājot dabas aizsardzības plānu, un par to jāvienojas uzraudzības grupas sanāksmēs, pieņemot lēmumu par individuālo noteikumu nepieciešamību, gadījumā, ja šis jautājums ir aktuāls dabas parka “Aiviekstes paliene” gadījumā.

4.

Prezentācija: “Kārtība, kādā pieteikties atbalsta maksājumiem BDUZ un NIM”

(Ziņo A.Ivanova, LAD Viduslatvijas lauksaimniecības pārvaldes Kontroles un uzraudzības daļas vadītāja)

5.

Prezentācija: “Palienu zālāju dabas vērtības un ieteicamā apsaimniekošana”

(Ziņo Anita Namatēva, dabas parka “Aiviekstes paliene” dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītājs, SIA “Vides Konsultāciju Birojs” Dabas aizsardzības pārvaldes realizētā projekta “Dabas skaitīšana” eksperte - kontroliere

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB®

Vides Konsultāciju Birojs

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

6.

Prezentācija: “Dabas aizsardzības plāna izstrāde dabas parkam “Aiviekstes paliene”, tā teritorija un specifika, plāna izstrādes termiņi”

(Ziņo Ilmārs Bodnieks, dabas parka “Aiviekstes paliene” dabas aizsardzības plāna izstrādes vadītājs, SIA “Vides Konsultāciju Birojs”)

7.

Prezentācija: “Par dzīvnieku nodarītajiem postījumiem un iespējām pieteikties kompensācijām”

(Ziņo Dagnis Vasiļevskis – Latgales reģionālās administrācijas Kontroles un uzraudzības sektora vadītājs)

Jautā Olivija Alzāne: “Vai truši ir jāreģistrē un tiem ir nepieciešami krotāļi, lai pretendētu uz kompensāciju!? Un kā ar nokostiem dzīvniekiem!? Vai par tiem ir iespējams saņemt kompensāciju?”

Atbild D.Vasiļevskis: Reģistrācija tiek veikta atbilstoši Lauksaimniecības datu centra un LAD noteiktajai kārtībai. Par nokostajiem dzīvniekiem – ir nepieciešams konstatēt, kas ir veicis konkrēto dzīvnieku nokošanu. DAP izmaksā kompensācijas tikai par nemedījamo un īpaši aizsargājamo sugu postījumiem.

Dāvids Ducens: Vai tiek izmaksātas kompensācijas par briežu postījumiem jaunaudzēs?

Atbild D.Vasiļevskis: Par šo ir jāinteresējas Valsts meža dienestā, jo šī suga ir medījamais dzīvnieks. Tā ir Valsts meža dienesta kompetence.

8.

Ierosinājumi, iedzīvotāju vēlmes, teritorijas apsaimniekošanas iespējas nākotnē

(Uz jautājumiem atbild: Gita Strode, Anita Namatēva, Ilmārs Bodnieks)

Gita Strode rosina sanāksmes dalībniekiem uzdot jautājumus!

1. Aldis Bondars: Komentē, ka šobrīd zemes īpašniekiem nav būtisku ierosinājumu, jautājumu, jo plāna izstrāde ir tikko uzsākta. Jautājumi radīsies brīdī, kad plāns tiks nodots sabiedriskajai apspriešanai, kad būs pieejams plāna projekts par kura saturu varēs diskutēt. Vispārīgs komentārs par to, ka tāpat jau bez pašvaldības piekrišanas šī aizsargājamā teritorija tika izveidota.

Papildina G.Strode: Kopumā netiek plānota dabas parka esošo robežu paplašināšana. Šobrīd ir būtiski plāna izstrādātājiem saprast, kas līdz šim ir kavējis/ierobežojis dabas parkā ietilpstošo zemes īpašnieku saimniecisko darbību un citas aktivitātes!? Ir būtiski visus problēmjautājumus uzsākt risināt savlaicīgi, lai plāna izstrādātāji pagūtu izvērtēt konkrētās problēmas plāna izstrādes ietvaros, neatstājot tās uz plāna izstrādes beigu posmu.

Vairāki sanāksmes dalībnieki vienlaikus papildina:

Būtiska problēma ir Aiviekstes upes augstais ūdens līmenis, it īpaši pēdējos gados. Tas ir saistīts ar zemāk esošā HES darbību. Būtu jārisina jautājums par Aiviekstes upes ūdens līmeņa regulāciju, lai veģetācijas sezonā vispār būtu iespēja apsaimniekot dabas parkā esošās lauksaimniecības zemes. Lielāko sezonas daļu tās atrodas zem ūdens – pārāk augstā Aiviekstes upes ūdens līmeņa dēļ, kuru veicina HES darbība. Vasaras sezonā pārāk reti tiek atvērtas slūžas.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB®
Vides Konsultāciju Birojs

2. Andris Jaško: Informē, ka arī viņa ģimenei pieder vairākas zemes vienības dabas parka teritorijā. Uzdod publikai retorisku jautājumu: “Mums katram sev ir jāpajautā – vai mēs no tā jūtamies bagātāki, vai apdalīti un apzagti, ka mūsu īpašums atrodas dabas parka teritorijā!? Vai dabas parka izveide ir sevi ataisnojusi!? Gribētos nodalīt divas lietas – vai kompensējošais mehānisms, kuru šobrīd piedāvā valsts ir pietiekams un vai morāla kompensācija – tas ko mēs redzam savos īpašumos, mums pašiem sniedz gandarījumu!? Jāsecina, ka man, kā arī vairākiem citiem blakus esošiem zemes īpašniekiem uzturot zālājus atbilstošā kvalitātē joprojām blakus ir vēl citi īpašumi, kuri pilnībā netiek apsaimniekoti! Līdz ar to kopējais estētiskais baudījums dabas parkā ir būtiski mazinājies. Vēlējos uzdot jautājumu pārstāvim, kurš informēja par kompensācijām par dzīvnieku izdarītiem postījumiem lauksaimniecības kultūrām. Konkrēti manos īpašumos pāris gadus agrāk, mežacūkas “uzraka” zālāju! Kurš vainīgs? Kas par to maksās!? Ir būtiski, izstrādājot dabas aizsardzības plānu, paredzēt šādus apstākļus, ka “dabiskie dabas postītāji” (piem., mežacūkas) ir ārpus mūsu iespēju robežām. Līdzīgi kā ar dabas apstākļiem, kurus cilvēka varā, bieži vien, nav iespējams ietekmēt. Šobrīd LAD ir noteicis vienādus kritērijus zālāju apsaimniekošanai, kaut gan situācija konkrētajā īpašumā var būt dažāda. Vai mēs pēc šī plāna izstrādes varēsīm konkrēti pateikt: kā tad turpmāk saimniekot!? Kopumā jāsaaka liels paldies par iniciatīvu šāda dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanai!”

Komentē G.Strode: “Tieši šīs ir lietas, kuras dabas aizsardzības plāna ietvaros tiek individuāli izvērtētas katrai īpaši aizsargājamai dabas teritorijai. Tāpēc arī tiek veikta šī plāna izstrāde.

3. Andris Jaško: “Kā veidojas apmaksas summa par konkrētā zālāju veida apsaimniekošanu!? Kāpēc tās ir dažādas un kas to nosaka!? Tāpat veicot konkrētā īpašuma apsaimniekošanu būtu jābūt papildus motivācijai zemes īpašniekam to veikt! Šobrīd šis motivators ir ļoti vājš!”

Atbild G. Strode, I.Bodnieks: atbalsta apmērs par bioloģiski vērtīgo zālāju (turpmāk - BVZ) apsaimniekošanu tiek noteikts atbilstoši zālāja ražības klasei, ko nosaka pēc zālāja veģetācijas. Attiecīgi zālajos, kur biomasas pieaugums neliels, maksājums ir lielāks. Nosacījumi visiem zālāju apsaimniekotājiem ir vienādi, bet plāna izstrādes ietvaros var izvērtēt, vai nevajag paredzēt specifiskus, individuāli piemērotus nosacījumus maksājumu saņemšanai.

Plāna izstrādes ietvaros tiks veikta BVZ biotopu apsaimniekošanas plānošana, izvērtējot katra zālāja apsaimniekošanas praktiskos aspektus, piemēram, vai ir iespējas tam piekļūt, vai ir nepieciešams izrakt vai atjaunot grāvju sistēmas u.c..

4.Dāvids Ducens jautā: Es 2018.gada 14. februārī saņēmu vēstuli par to, ka manā īpašumā atrodas zālājs. Diemžēl iepriekšējā rudenī, oktobra mēnesī, veicu šī konkrētā zālāja intensīvu apsaimniekošanu, jo nebiju par to informēts. Šobrīd zālājs, principā, ir iznīcināts!

Atbild G.Strode. Vēstulē ir sniegts norādījums, līdz 30.martam informēt Dabas aizsardzības pārvaldi, ja situācija dabā atšķiras. Pēc iesnieguma saņemšanas Pārvalde informāciju datu bāzē korigēs. Nekādas soda sankcijas šajā gadījumā netiek piemērotas, jo Jūs nebijāt iepriekš informēts.

5.Dāvids Ducens jautā: Jānodrošina dabisks mēslojums – vienlaikus tiek noteikts nopļauto zāli novākt no lauka. Jānorāda, ka blakus esošajās intensīvi apsaimniekotajās lauksaimniecības zemēs tiek izmantoti dažādi ķīmiskie mēslošanas līdzekļi. Kā tas saskan ar BVZ apsaimniekošanu turpat blakus teritorijās!? Papildus vēl tiek noteikta prasība, ka BVZ augu sēklām ir jāļauj izsēties.

Atbild A.Namatēva: Botānisko zālāju vērtība tiek noteikta pēc augu sugu sastāva. Šajā gadījumā tās ir Latvijai raksturīgās augu sugu sabiedrības ilglaicīgās ganībās un pļavās. Gadījumā, ja blakus

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB®
Vides Konsultāciju Birojs

teritorijā apsaimniekotā lauksaimniecības zemē izmanto ķīmiskos mēslošanas līdzekļus – īstermiņā lokālā ietekme uz konkrēto botāniski vērtīgo zālāju ir relatīvi maza. Ļoti iespējams, ka ietekme no ķīmiskā mēslojuma uz konkrēto augu sugu sabiedrībām būs novērojama daudzus gadus vēlāk, bet tā kopumā nebūs zālāju degradējoša ietekme, vairāk netieša ietekme. Augu sugas vairojas gan ar sēklām, gan ar saknēm. Ilgtermiņā veicot zāles zaļmasas savākšanu un neļaujot augu sugu sēklām izsēties, zālāja botāniskais sastāvs mainīsies un tas var zaudēt savu vērtību.

Auditorijā tiek uzdots papildjautājums – tiem kam govju nav, tiem nav kur likt zāli, bet tiem, kam tās ir – pārsvarā atsakās no papildu zāles/siena daudzuma, jo tik liels apjoms tiem nav nepieciešams! Problēma ir tā, ka nav kur likt šo nopļauto zāli/sienu pēc sezonas!

Atbild G.Strode: Atbilstoši LAD nosacījumiem zāles novākšanu var veikt līdz 20. septembrim. Sezona ir pietiekami gara, lai veiktu šo pasākumu. Zāli var nopļaut arī agrāk, kad tai ir vērtība no lopbarības viedokļa, nav vairs obligāta vēlā pļauja.

6.Dāvids Ducens jautā: Esmu veicis salīdzinoši lielu platību atmežošanu vietās, kur ir aizaugušas lauksaimniecības zemes. Dīvainā kārtā man šajās tikko atmežotajās (krūmu novāktajās) lauksaimniecības zemēs tiek noteikti BVZ.

Atbild G.Strode: Visticamāk, ka situācija ir tāda, ka datu bāzēs šīs ar krūmiem apaugušās lauksaimniecības zemes joprojām datubāzes uzrādās kā vēsturiskie BVZ. Attiecīgi ekspertiem tās apsekojot pēc Jūsu veiktās krūmu novākšanas (atmežošanas) tiek secināts, ka tās joprojām atbilst BVZ statusam, jo tajās ir saglabājušās botāniskās vērtības jeb augu sugas pēc kurām tiek klasificēti BVZ. Šajā gadījumā zemes īpašniekam ir iespējas konkrētās lauksaimniecības zemes turmāk apsaimniekot un saņemt maksājumus par BVZ uzturēšanu.

7. Guntis Āboliņš komentē: Ja HES ūdens līmenis vasaras sezonā tiks uzturēts tik augstā līmenī kā tas ir noticis pēdējos gadus, it īpaši 2017.gadā, kad slūžas tika atvērtas aptuveni tikai 1 nedēļu. Ja šādi turpināsies, tad tuvāko desmit gadu laikā Aiviekstes upes krastos izveidosies purva teritorijas.

Atbild G.Strode: Tātad viena no dabas parka problēmām ir HES ūdens līmenis, kas ierobežo zālāju apsaimniekošanu Aiviekstes upes krastos dabas parka teritorijā. Galvenokārt tiek ierobežota uzbraukšana uz lauksaimniecības zemēm, lai veiktu zāles pļaušanu un novākšanu. Šīs problēmu risinājums tiks izvērtēts dabas aizsardzības plāna izstrādes procesā.

Kopsavilkums par uzdotajiem jautājumiem, komentē G.Strode:

Būtiska problēma ir Aiviekstes upes ūdens līmenis, kas veģetācijas sezonā ierobežo lauksaimniecības zemju apsaimniekošanu upes krastos.

Tiek papildināts, ka zemes īpašnieku informēšana ir notikusi ne tikai attiecībā uz dabas parkā esošajiem zemes īpašniekiem, bet arī tika informēti ārpus dabas parkam esošie zemes īpašnieki, gadījumā, ja viņiem piederošajās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs 2017.gadā ir notikusi sugu un biotopu inventarizācija, kuras ietvaros tika kontaktēti BVZ.

Attiecīgi, ja zemes īpašnieks ir saņēmis informāciju par viņa īpašumā konstatētu BVZ ārpus dabas parka teritorijas un konkrētais zemes īpašnieks vēlas pieteikties un saņemt platībmaksājumus, **tikai šādā gadījumā tiek noteikts nosacījums, ka turpmāk šo bioloģiski vērtīgo zālāju vairs**

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB®

Vides Konsultāciju Birojs

nedrīkstēs uzart, bet tas tiks apsaimniekots ekstensīvi – noganot vai pļaujot. **Ja zemes īpašnieks nepiesakās LAD platībmaksājumiem – konkrētā zālāja saglabāšana ir katra zemes īpašnieka ziņā** un nevar sodīt par zālāja iznīcināšanu, ja ar to nav pārkāpti normatīvie akti. Ja īpašniekam jau ir saistības ar LAD par jebkādu atbalsta maksājumu saņemšanu, tad BVZ ir jā saglabā, kā arī iesakām izmantot iespēju saņemt BDUZ (pasākuma "Agrovide un klimats" aktivitāte "Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos") maksājumu. **Protams, Dabas aizsardzības pārvalde aicina šīs lauksaimniecības zemju platības saglabāt kā BVZ, ņemot vērā to apdraudēto stāvokli mūsu valstī un BVZ pavisam nelielo kopējo platību, kā arī to nozīmību bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā kopumā.** Vienīgais juridiskais mehānisms kā šos zālājus valstiski saglabāt ir izmantojot LAD administrētos platībmaksājumus.

Informējam, ka jaunas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas šeit netiks veidotas, bet pārskatītas un precizētas esošā dabas parka robežas, kur tas nepieciešams. Attiecībā uz dabas parkā esošo zālāju apsaimniekošanu un saglabāšanu – šīs lietas tiks risinātas dabas aizsardzības plāna izstrādes ietvaros.

Juris Jātņieks (informē kā zemes īpašnieks): Aicina dabas aizsardzības plāna izstrādātājus plānot dabas tūrisma infrastruktūru ikvienā viņam piederošajā zemes īpašumā, kas atrodas dabas parka teritorijā. Aicina ikvienu dabas parka zemes īpašnieku apsaimniekot tā īpašumā esošās dabas vērtības, kā arī attīstīt dabas parka blakus teritorijā dažādas dabas tūrisma aktivitātes, kas šobrīd kā resurss netiek izmantots. Būtiski ir nākonē izmantot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statusu gan piesakoties dažādu projektu finansējumiem, gan arī veicot privāto uzņēmējdarbību.

Jautā Olivija Alžāne: Pateicas dabas parka zemes īpašniekiem, kas regulāri uztur un apsaimnieko savus zemes īpašumus. Jautā vai būtu vēlams un iespējama bišu audzēšana dabas parka teritorijā?

Atbild G.Strode: Tas ir pat vēlams un jāizmanto teritorija kā produkta zīmols. Piemēram, Gaujas nacionālajā parkā iegūta medus tirdzniecībā tiek izmantots īpaši aizsargājās dabas teritorijas statuss kā apliecinājums, ka produkts ir iegūts dabiskā vidē.

Jautā Olivija Alžāne: Kā ir ar atvašu, krūmu novākšanu BVZ? Vai par to ir jāinformē LAD?

Atbild G.Strode un A. Namatēva: Plāna izstrādes ietvaros tiks identificēti zālāji, kuros būs šādas problēmas. Krūmus var novākt un ar to netiek samazināta platība par kuru tiek saņemts maksājums.

I.Bodnieks pateicas klātesošajiem par uzdotajiem jautājumiem.

Sapulce tiek slēgta. plkst. 18:22

Pielikumā:

1. Dalībnieku reģistrācijas lapa, 5 lp.
2. Fotogrāfijas no sanāksmes, 2 lp.

Sanāksmes vadītājs –

I.Bodnieks

Sanāksmes protokolētāja –

D. Ozola-Jirgena

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB®

Vides Konsultāciju Birojs

Informatīvās sanāksmes par dabas aizsardzības plāna izstrādes uzsākšanu dabas parkam "Aiviekstes paliene" fotogrāfijas no sanāksmes norises vietas

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB®
Vides Konsultāciju Birojs

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Kohēzijas fonds

VKB®
Vides Konsultāciju Birojs

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ